

væsenet, de nyde som andre Mennesker deres borgerlige og politiske Rettigheder. Saa er der en anden Klasse, det er de Gamle. Det kan være haardt for ældre Folk at skulle give Afkald paa den Ret at staa paa Valglisterne, thi endt de maaste aldrig have benyttet den, men det kan gjerne være, at det kan søles haardt af Nogle at vide at skulle miste denne Ret for at faae Jøden. Jeg vilde derfor ikke have Noget imod, at man ordne de Ting saaledes, at naar en Mand havde naaet en vis Alder f. Ex. 60 Aar og blev nødt til at modtage Hjælp, kunde han, saakremlig han ikke før havde faaet Hjælp, blive staaende paa Valglisterne. Det skulde jeg ikke have Noget imod, hvis det kunde tilfredsstillende. Jeg vilde heller ikke have Noget imod at gaa ind paa en Bestemmelse om, at Sygehjælp ikke blev regnet som Fattighjælp, og jeg vil sige, at praktisk udværes det saaledes. Det kan være, at det ikke er ganske lovligt, men jeg veed det saa sikkert, som om jeg selv havde gjort det, at det udværes saaledes. Man er altsaa ikke nær saa inhuman ved Udsvælsen af Fattigforsørgelsen, som man vil give det Udseende af. Saa tales der endvidere om værdige og ikke-værdige Trængende, og det er vænskeligt at stille dem ad. Naar man ser 2 Familier ved Siden af hinanden, der leve under ganske de samme Vilkaar, med den samme Arbeidsfortjeneste, med samme Børneskole maaste, fort sagt under de samme økonomiske Forhold, og den ene Familie altid kan klare sig, medens den anden altid trænger til Hjælp, er det saa aldeles uberegtiget at mene, at den Familie, der altid trænger til Hjælp, har nogen Skyld deri, og er der nogen Urimelighed i at sige, at den kunde og burde hjælpe sig selv ligesaa vel som den anden Familie? Naar man ser saadanne Forhold dagligdags for sine Øine, kan man ikke saadan aldeles være med til at istemme disse Veraab, der lyde over den Aret, der uilsvies de værdige Trængende. Man glemmer nemlig at tale om dem, som ikke gjøre, hvad de formentlig kunde og burde gjøre for at undgaa at falde Andre til Byrde; man taler ikke om den urimelige Ledsindighed, hvormed Folk indgaa Ægtefælle i en meget ung Alder, uden at have nogenjohelst anden Udsigt til at kunne forsørge sig end ved at stole paa Kommunens Hjælp. Den Slags Ting taler man ikke om, og det er der saare Mæget af, som man har at kæmpe mod ude omkring i Kommunerne. Den ærede Ordfører for Forstagsstillerne mente, at det, man skulde arbejde hen til, var, at Arbeidet blev lønnet saaledes, at det virkelig kunde søde sin Mand, og at en Mand kunde søde sin Familie. Ja, det var meget skjønt, naar Arbeidet til enhver Tid kunde bære en saadan Løn; men der gives jo Tider, hvor der slet ikke er Arbejde at faae. Hvorfra skal saa den høie Løn komme? Og selv om der er Arbejde at faae, er det jo dog saaledes, at Arbeidet i Almindelighed jo kun kan

afholde en vis Udgift; der er en Grændse, ubover hvilken Lønnen ikke kan gaa, da det jo saa ikke kan betale sig at udføre den Slags Arbejde. Den Slags Ting kan man altsaa sige, men det er ikke gjennemført i Praxis; thi der er saamange Vænskeligheder forbundne dermed, som man ikke kan komme ud over. En meget væsentlig Mangel er der ganske vist ved den Ordning af vort Fattigvæsen her i Landet, at Kommunerne skulle udrede Fattighylden, og det er den, at denne Byrde falder saa overordentlig ulige paa de forskjellige Kommuner; men det ligger jo i Samfundsudviklingens Natur, at det ikke godt kan være anderledes, og noget er der raadet Bod derpaa derved, at de overbebyrdede Kommuner gennem Amtsrådet kunne faae Tilskud; og de faae ogsaa Tilskud. Altsaa er Brøsten paa dette Omraade heller ikke fuldt saa stor, som man giver det Udseende af. Men ogsaa paa dette Punkt vil jeg være med til at gaa videre, jeg vil ikke have Noget imod at fastsætte, at naar en Kommunes Fattighyde stiger over en vis Grændse pr. Td. Hartkorn, eller hvad man nu vilde rette det efter, saa var den berettiget til at faae en Hjælp af Staten, naar den kom ud over en bestemt Magnumsgrændse. Det vilde der ikke være den Fare forbundet med, som der vilde være ved at gaa den Vej, som det ærede Medlem foreslaar, hvorved Kommunerne kunne trække paa Statskassen saa at sige efter Forholdsbefindende. Farerne vilde ikke være saa store ved at gaa den anden Vej, thi Kommunerne vilde til enhver Tid sørge for, saalænge det var muligt, at holde sig indenfor Magimalgrændsen og kun gaa ud derover, naar de virkelig vare nødt dertil. Jeg finder i det Hele taget, at man ved disse Bestræbelser, hvorved man vil søge at raade Bod paa det Gaarde, der efter Nogle Mening skal være i vort Fattigvæsen, gaar en feil Vej. Jeg tror, at man gjorde bedre i at gaa lige løs paa at omlempe vort Fattigvæsen og se at faae det rettet, som man finder inhuman. Thi hvad er det dog, man opnaar ad de forskjellige andre Veie, man her vil gaa? Man vil yde de Trængende en Hjælp, som ikke skal gives Udseende at at være Fattighjælp, men hvad er det i Virkeligheden Andet? Naar man ikke kan hjælpe sig selv og skal modtage Hjælp af Andre, saa er det Hjælp af Andre, man kan saa give det hvad Navn og Udseende, man vil, saa maa Bekommende dog have Følelsen af ikke at kunne hjælpe sig selv og at have modtaget Hjælp, og det forandrer ikke Sagen stort, om man giver Hjælpen det ene eller det andet Navn. En anden Sag var det, dersom det var muligt gennem Livsforsikring eller Eligt at bringe det dertil, at Enhver virkelig kunde hjælpe sig selv, men det er ikke muligt, som det allerede er paavist fra forskjellige Sider; de Mennesker, som maa være mest udsat for at trænge til Hjælp, vilde ikke være istand til gennem hele